

Obsah

Předmluva	3
Úvod do studia genetiky (V. Řehout)	5
Základní etapy v historii genetiky	5
Klasifikace genetiky	8
Vývoj genetiky u nás	9
Metody genetického výzkumu a genetické objekty	10
Základní pojmy	11
Základy cytogenetiky (V. Řehout)	13
Genetické aspekty dělení buněk a gametogeneze	15
Chromozómy a jejich struktura	21
Chromozomální počet	25
Karyotypy a jejich stanovení	26
Metodické předpoklady studia chromozómů	27
Metody identifikace chromozómů	28
Variabilita chromozomálního počtu, tvaru a struktury chromozómů	29
Základní typy chromozómových aberací	33
Souhrnný význam chromozómových aberací	37
Molekulární základ dědičnosti (J. Čítek)	40
Nukleové kyseliny	40
Replikace DNA	42
Transkripce RNA	44
Translace	46
Genetický kód	48
Gen	49
Struktura genomu	53
Regulace genové činnosti	55
Genové manipulace	58
Mendelistická genetika (V. Řehout)	67
Úvod do Mendelismu	67
Distribuce genetické informace	68
Monohybridní křížení	68
Dihybridní křížení	71
Polyhybridní křížení	74
Statistický charakter štěpení	75
Souhrn – Mendelismus v dědičnosti kvalitativních znaků	77
Genové interakce (V. Řehout)	80
Interakce bez změny štěpného poměru	81
Dominantní epistáze	82
Recesivní epistáze	83
Dvojitá recesivní epistáze	83
Kompenzace	84

Inhibice	84
Multiplicitní faktory	85
Kvalitativní a kvantitativní znaky	87
Pleiotropie	88
Genová vazba (L. Sáková)	92
Historie objevení genové vazby	92
Vazba úplná a vazba neúplná	93
Chromozómové mapy	96
Interference	99
Význam genové vazby	101
Dědičnost pohlaví (V. Řehout)	108
Genetické principy základních způsobů rozmnožování	108
Determinace pohlaví	109
Chromozómová teorie determinace pohlaví	110
Genotypová teorie determinace pohlaví	111
Gynandromorfismus	114
Klasické a moderní metody (DNA) metody determinace pohlaví	116
Kompenzace dávky a hypotéza Lyonové	117
Dědičnost znaků souvisejících s pohlavím (V. Řehout)	122
Dědičnost znaků na pohlaví vázaných	122
Dědičnost znaků pohlavím ovládaných	125
Dědičnost znaků pohlavím ovlivněných	126
Genetický polymorfismus (J. Čítek)	128
Vymezení pojmu a členění	128
Polymorfismus DNA	128
Biochemický polymorfismus	132
Imunologický polymorfismus	137
Morfologický polymorfismus	143
Genetická variabilita – mutace (V. Řehout)	145
Mutagenní faktory	145
Klasifikace mutací	147
Mechanismy vzniku mutací	160
Reparace mutací	161
Mimojaderná dědičnost (V. Řehout)	164
Plastidová dědičnost	164
Mitochondriální DNA a dědičnost	166
Dědičnost faktorů volně přítomných v cytoplazmě	168
Plazmidová dědičnost	169
Interakce genomu a cytoplazmy	172
Imprinting	173
Genetika populací (L. Sáková)	175
Genetika populací kvalitativních znaků	175
Stupně genetické variability v populacích	176

Rovnováha v populaci	177
Dynamika v populaci	180
Inbreeding a heteroze	181
Genetika populací kvantitativních znaků	182
Historie genetiky kvantitativních znaků	182
Složky fenotypové proměnlivosti	184
Genetické složky fenotypové variability	185
Balance polygenů	185
Transgrese	186
Odhad počtu polygenů	186
Dědivost – koeficient dědivosti	186
Úvod do genetiky rostlin a živočichů (L. Sáková, J. Čítek)	191
Genetika rostlin	191
Genom vyšších rostlin	191
Změny v počtu chromozómů u rostlin	198
Genetika zvířat	204
Zbarvení zvířat	204
Genetika některých morfologických znaků	208
Dědičné choroby	211
Genetika člověka (V. Řehout)	215
Metody genetiky člověka	215
Lékařská genetik	216
Genetické poradenství	219
Prenatální genetická diagnostika	221
Hodnocení výsledků prenatální genetické diagnostiky	222
Eugenika	222
Molekulární genetik člověka	224
Ekologické a evoluční aspekty genetiky (J. Čítek)	227
Základní procesy ekologické a evoluční genetiky	227
Fitness	227
Selekce	227
Genetická homeostáze	228
Genetická zátěž	228
Genetická struktura populací a její změny	229
Evoluční význam mutací a rekombinací	230
Vznik druhů	231
Slovníček pojmů	236
Použitá a doporučená literatura	256